

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Jany Hullovej, v právnej veci navrhovateľa **L. P., nar. X., bytom K.**, právne zast. JUDr. V. K., advokátkou, so sídlom K.Š. proti odporcovi **T., a. s., so sídlom M.** IČO: X., právne zast. L. F. A., s. r. o., so sídlom K. IČO: X., **o vyplatenie vyrovnacieho podielu v sume 1 547,45 € s príslušenstvom**, na odvolanie odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. apríla 2010, č. k. 9 Cb 2/2008-76, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. apríla 2010, č. k. 9Cb 2/2008-76 **p o t v r d z u j e .**

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 78,58 Eur na účet jeho právnej zástupkyne.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1 547,45 Eur s 10% úrokom od 18. 09. 2003 do zaplatenia a trovami konania v sume 517,68 Eur na účet jeho právnej zástupkyne, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti konanie zastavil.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ pracoval u právneho predchodcu odporcu T., V. D., K., na základe pracovnej zmluvy, pričom zároveň bol aj členom družstva. Dňa 27. 09. 2001 právny predchodca odporcu uzavrel s navrhovateľom dohodu o rozviazaní

pracovného pomeru z organizačných dôvodov. Aj členský pomer navrhovateľa u právneho predchodcu odporcu zanikol dohodou, a to k 01. 10. 2001, o čom svedčí záznam z pohovoru členov a pracovníkov družstva, ktorý bol podpísaný oboma účastníkmi. Z tohto listinného dôkazu vyplýva, že družstvo nemohlo navrhovateľa ďalej zamestnávať, čím sa pre družstvo stal nadbytočným, a preto ukončilo jeho členský pomer, súčasťou ktorého bol pracovný vzťah. Skutočnosť, že členstvo navrhovateľa u právneho predchodcu odporcu zaniklo, potvrdzuje aj stanovisko právneho predchodcu odporcu v odpore proti platobnému rozkazu, ako aj výsledky dokazovania v iných súdnych konaniach, v ktorých boli navrhovateľmi pracovníci a zároveň členovia družstva, ktorých členstvo a pracovný pomer skončil u právneho predchodcu odporcu k tomu istému termínu. Skončenie členstva navrhovateľa v družstve bolo v súlade s článkom 6 ods. 1 stanov družstva, pretože pri zániku pracovného vzťahu a zániku členstva navrhovateľa nebolo dohodnuté inak. Keďže členstvo navrhovateľa zaniklo za trvania družstva, navrhovateľovi podľa ust. § 233 a § 234 Obch. zákonníka vzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu v peniazoch, keďže jeho členský vklad nespočíval vo vklade nehnuteľnosti. Ďalej súd prvého stupňa poukázal na článok 14 stanov odporcu, platných ku dňu zániku členstva navrhovateľa, z ktorého vyplýva, že majetkové vypořádanie člena v družstve pozostáva z vyrovnacieho podielu a z vrátenia ďalšieho peňažného alebo nepeňažného členského vkladu, pričom základom pre výpočet vyrovnacieho podielu je čisté obchodné imanie družstva k 31. 12. po schválení ročnej účtovnej závierky za rok, v ktorom členstvo zaniklo. Podľa článku 15 stanov vyrovnací podiel je splatný do 3 rokov od schválenia ročnej závierky za rok, v ktorom členstvo zaniklo. Táto lehota sa skracuje na jeden rok, ak člen družstva ukončil svoje členstvo z dôvodu odchodu do starobného alebo invalidného dôchodku, alebo ak členský pomer, súčasťou ktorého je pracovný vzťah v družstve, zanikol podľa ust. § 46 ods. 1 písm. a/, b/, c/ ZP, resp. dohodou z tých istých dôvodov, ako aj výpoveďou podľa § 46 ods. 1 písm. d/ ZP alebo zánikom družstva. Súd prvého stupňa poukázal na to, že výška vyrovnacieho podielu vzhľadom na znalecký posudok znalkyne Ing. E. Š. nebola medzi účastníkmi sporná a predstavuje sumu 1 547,45 Eur. Podľa stanov družstva navrhovateľovi vzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu jeden rok od schválenia ročnej účtovnej závierky za rok 2001. Táto bola schválená výročnou členskou schôdzou právneho predchodcu odporcu dňa 17. 09. 2002 a tento bol preto povinný vyplatiť navrhovateľovi vyrovnací podiel do 17. 09. 2003. Keďže odporca, resp. jeho právny predchodca tak neurobil, súd prvého stupňa zaviazal k splneniu tejto povinnosti odporcu rozsudkom, ktorým odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1 547,45 Eur s 10% úrokom od 18. 09. 2003 do zaplatenia (podľa ust. § 369 ods. 1 Obch. zákonníka

vo výške o 1% vyššej, než boli úroky, za ktoré banky poskytovali úvery, keďže iná dohoda ohľadne úrokov z omeškania uzavretá nebola).

Navrhovateľ sa domáhal pôvodne zaplata sumy 100 000,-- Sk s príslušenstvom, pričom podaním doručeným súdu dňa 24. 01. 2008 (založené v spise na č. 1. 39) upravil petit návrhu na zaplata sumy 47 221,-- Sk s 10% úrokom od 18. 09. 2003 do zaplata a vo zvyšnej uplatnenej časti vzal návrh na začatie konania späť. S poukazom na čiastočné späťvzatie návrhu a ust. § 96 O. s. p. súd prvého stupňa zastavil konanie v prevyšujúcej časti, v ktorej navrhovateľ vzal návrh čiastočne späť.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a navrhovateľovi ako úspešnému účastníkovi v konaní priznal náhradu trov konania za 4 úkony po 71,37 Eur a dva úkony 17,88 Eur, režijný paušál 30,47 Eur a súdny poplatok 165,97 Eur, t. j. celkom v sume 517,68 Eur.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa, a to vyhovujúcemu výroku, podal odporca v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že členstvo navrhovateľa zaniklo u odporcu dohodou (ust. § 231 ods. 1 Obch. zák.). Poukázal na to, že z článku 5 stanov vyplýva, že v družstve mohli existovať dva druhy členstva fyzických osôb, a to i) členstvo podmienené pracovným vzťahom k družstvu a ii) členstvo nepodmienené pracovným vzťahom k družstvu. V ust. § 231 Obch. zák. je taxatívne vymedzený rozsah dôvodov zániku členstva v družstve (písomnou dohodou, vystúpením, vylúčením, vyhlásením konkurzu na majetok člena, zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku člena, zánikom družstva a u fyzickej osoby smrťou člena). Zákonom určené spôsoby zániku členstva nemôžu byť rozšírené ďalšími dôvodmi uvádzanými v stanovách, ktoré môžu obsahovať iba podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vzniku a zániku tak, ako je uvedené v ust. § 227 ods. 5 Obch. zákonníka; ide však iba o konkretizáciu ustanovení zákona vzhľadom na potreby a podmienky činnosti jednotlivých družstiev. Odvolal sa na svoje vyjadrenie zo dňa 12. 02. 2010, v ktorom poukázal na argumentáciu JUDr. T. Dvořáka, PhD. („Družstevní právo“, strana 85), ktorý k tejto problematike uviedol, že „pokiaľ Obchodný zákonník stanovuje spôsoby zániku členstva kogentným spôsobom, nemôžu stanovy určiť iné

spôsoby zániku členstva, teda nie je možná úprava – zánikom pracovného vzťahu člena k družstvu nezaniká jeho členstvo (R SR 57/1996)“. Len zo skutočnosti, že navrhovateľ ako člen družstva má (mal) k družstvu aj pracovný vzťah, nemožno vyvodiť jednoznačný záver o druhu členstva navrhovateľa v družstve. Sporným v tejto súvislosti je, či je možné, aby stanovy diferencovali medzi členmi v tom zmysle, že u niektorých bude podmienkou vzniku členstva pracovný vzťah k družstvu a u iných nie. Odporca má za to, že stanovy družstva jednoznačne členstvo v družstve nepodmieňovali vznikom pracovného vzťahu k družstvu, a teda pre daný prípad neplatí, že členstvo v družstve zaniká dňom zániku pracovného vzťahu (t. j. nie je možná aplikácia § 227 ods. 3 Obchodného zákonníka, že „ak podľa stanov je podmienkou členstva pracovný vzťah člena k družstvu a ak zo stanov nevyplýva niečo iné, vzniká členstvo dňom, ktorý sa dojednal ako deň vzniku pracovného vzťahu a zaniká dňom zániku pracovného vzťahu člena k D.“). Podľa jeho názoru členstvo navrhovateľa v družstve naďalej trvá, nakoľko nebolo preukázané, že k jeho zániku došlo niektorým zo spôsobov uvedených v § 231 Obch. zákonníka, a preto navrhovateľovi nemohol vzniknúť ani nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu. Skutočnosti, uvádzané právnu zástupkyňou navrhovateľa, že navrhovateľ nebol pozývaný na členské schôdze, bol mu vyplatený členský vklad, majetkový podiel z transformácie, bolo prijaté rozhodnutie predstavenstva družstva, ktorým predstavenstvo schválilo ukončenie členstva navrhovateľa v družstve, nie je možné považovať za rozhodujúce pre sledovanú kauzu, ak je možné sa domnievať, že z dôvodov objektívnych alebo subjektívnych mohli byť vykonávané/realizované v rozpore so zákonom, stanovami, v rozpore so záujmami družstva, či niektorých jeho členov. Ďalej uviedol, že navrhovateľ spája ukončenie pracovného pomeru s účinkami zániku členstva v družstve, čo vyplýva aj z textu jeho návrhu, kde uvádza, že pracoval u odporcu T. V. D., K., na základe pracovnej zmluvy, aj ako člen družstva. Dňa 30. 09. 2001 skončil pracovný pomer dohodou pre organizačné zmeny, na dôkaz čoho predložil doklad o ukončení členstva zo dňa 30. 09. 2001, t. j. navrhovateľ hovorí o ukončení pracovného vzťahu, pričom predložil dôkaz, ktorý nazýva doklad o ukončení členstva, z čoho jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ nerozlišuje medzi úkonom smerujúcim k ukončeniu pracovného pomeru a úkonom smerujúcim k zániku členstva. V tomto prípade neobstojí odvolávka na úpravu obsiahnutú v § 227 ods. 3 Obch. zákonníka, nakoľko v tomto prípade členstvo v družstve vzniklo skôr a nezávisle od vzniku pracovného pomeru k družstvu.

K odvolaniu odporcu zaslal navrhovateľ písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho

konania za písomné vyjadrenie k odvolaniu v sume 78,58 Eur. Poukázal na to, že odporca v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti oproti tým, ktoré vyhodnotil už súd prvého stupňa, pričom jeho odvolanie je opakovaním názoru odporcu, ktorý sa nestotožnil so závermi, ku ktorým dospel súd prvého stupňa. Poukázal na výklad k ustanoveniam Obchodného zákonníka o zániku členstva v družstve prof. JUDr. Oľgy Ovečkovej, DrSc. a kolektívu: Obchodný zákonník, komentár, vydavateľstvo IURA EDITION z roku 2005, a to k § 23, z ktorého vyplýva, že „ak je podľa stanov podmienkou členstva pracovný vzťah, členstvo sa skončí dňom zániku pracovného vzťahu (§ 227 ods. 3)“. Uvedené ustanovenie upravuje špecifický prípad skončenia členstva zánikom pracovného pomeru. To znamená, že ak družstvo v stanovách uviedlo, že (v súlade so zákonom) zánikom pracovného pomeru zaniká aj členstvo v družstve, je zrejmé, že aj družstvo aj člen družstva sa chce takýmto ustanovením riadiť. Rozhodnutie R SR 57/1996 je v rozpore s ustanovením § 231 Obch. zák., v rozpore s § 227 ods. 3 Obch. zákonníka a v príkrom rozpore s komentárom k § 227 a § 231 Obch. zákonníka. Aj bez tohto výkladu komentára by súd nebol viazaný rozhodnutím R SR 57/1996, pretože bolo vydané v inej právnej veci a riešilo problém v stavebnom bytovom družstve, kde pracovný pomer, ale tiež členstvo malo iný charakter, inú náplň a iný účel, než je pracovný pomer a členstvo v družstve., ktoré bolo právnym predchodcom odporcu. Členstvo navrhovateľa v družstve sa skončilo skončením jeho pracovného pomeru, dôkazom čoho je aj skutočnosť, že družstvo vyplatilo navrhovateľovi členský vklad a majetkový podiel z transformácie. Nie je pravdivé tvrdenie odporcu, že členstvo v družstve zánikom pracovného pomeru nezaniká. Naopak, obe strany vyjadrili vôľu skončiť členstvo so skončením pracovného pomeru, dôkazom čoho sú aj viacnásobné vyhlásenia právneho predchodcu odporcu, že členský pomer navrhovateľa sa skončil v roku 2001 (list – odpoveď na žiadosť o vyplatenie vyrovnacieho podielu, adresovaný právnej zástupkyňi navrhovateľa), vyjadrenie pracovníka družstva Ing. P., ktorý v mene družstva vyhotovil výpočet vyrovnacieho podielu v zápornej sume 38 532,-- Sk, pričom vychádzal z dátumu skončenia členstva navrhovateľa v roku 2001, ďalej dohoda o rozviazaní pracovného pomeru, záznam z rokovania predstavenstva družstva a uznesenie o ukončení členstva, záznam z pohovoru členov a pracovníkov družstva (ktoré sú založené v spise). Ďalej uviedol, že odporca od podania návrhu v r. 2003 nenamietal, že by členstvo navrhovateľa nezaniklo, naopak, viackrát to ústne aj písomne potvrdil, pričom obidve strany konali tak, že členstvo navrhovateľa zaniklo, o čom svedčí napríklad aj to, že navrhovateľa nikto nepozýval na členské schôdze a ani on sám sa v tomto smere nedomáhal svojich práv. Zo záznamu z pohovoru členov a pracovníkov družstva (ktorý je založený v spise) je podľa názoru

navrhovateľa zrejme, že navrhovateľ skončil členský pomer aj pracovný vzťah ku dňu 01. 10. 2001.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, prejednal odvolanie v medziach podaného odvolania podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu odporcu nie je možné vyhovieť.

Predmetom sporu je navrhovateľom uplatnené právo na zaplatenie vyrovnacieho podielu v sume 1 547,45 Eur s príslušenstvom.

Sporným medzi účastníkmi konania je, či členstvo navrhovateľa v družstve (právny predchodca odporcu) bolo alebo nebolo ukončené v roku 2001 a v nadväznosti na to, či navrhovateľovi vzniklo alebo nevzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu v žalovanej sume s príslušenstvom.

Tvrdenia účastníkov konania ohľadne vyššie uvedenej skutočnosti sú rozporné. Navrhovateľ tvrdí, že jeho členstvo bolo ukončené v družstve v r. 2001 a odporca tvrdí, že členstvo navrhovateľa naďalej trvá, pretože nebolo ukončené niektorým zo spôsobov uvedených v ust. § 231 Obch. zákonníka, a preto mu nevzniklo ani právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu.

V spise na č. 1. 69 je založený písomný záznam z pohovoru členov a pracovníkov družstva. Z jeho obsahu vyplýva, že výsledkom pohovoru medzi navrhovateľom a družstvom, bola vzájomná dohoda o ukončení členského pomeru navrhovateľa, súčasťou ktorého je pracovný vzťah podľa § 46 ods. 1 písm. c/ ZP vzhľadom ku skutočnosti, že družstvo nemôže menovaného ďalej zamestnávať v rámci družstva, čím sa pre družstvo stal nadbytočným. Z ďalšieho odseku, ktorý nadväzuje na predchádzajúci odsek, vyplýva ukončenie členského pomeru, ako aj pracovného pomeru z toho istého dôvodu, a to k 01. 10. 2001. Tento záznam z hľadiska jeho obsahu možno považovať za dohodu o ukončení členského pomeru navrhovateľa v družstve podľa ust. § 231 ods. 1 Obch. zákonníka v znení platnom a účinnom do 31. 12. 2001, pričom na znak súhlasu s jeho obsahom ho jeho účastníci podpísali. Zároveň táto listina preukazuje, že súčasťou členského pomeru navrhovateľa k družstvu bol jeho pracovný vzťah, čo vyplýva aj z písomnej dohody o rozviazaní pracovného pomeru zo dňa 27. 09. 2001 (založená v spise na č. 1. 57). Skutočnosť, či súčasťou členského pomeru

navrhovateľa bol alebo nebol aj jeho pracovný vzťah k družstvu, však nie je až tak právne relevantná pre to, či navrhovateľovi vzniklo alebo nevzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu, keďže právne relevantnou skutočnosťou preto je posúdenie zániku členstva navrhovateľa v družstve, k čomu v predmetnom prípade došlo na základe vzájomnej písomnej dohody medzi členom (navrhovateľ) a družstvo (právny predchodca odporcu) v súlade s ust. § 231 ods. 1 Obch. zákonníka, a to za trvania družstva (ust. § 233 ods. 1 Obch. zákonníka), v dôsledku čoho navrhovateľovi vzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu podľa článkov 13, 14 a článku 15 bodu 1 stanov družstva platných v čase zániku členstva navrhovateľa v družstve, úprava ktorá korešponduje s ustanovením § 233 Obch. zákonníka, odseky 2 až 4 ktorého sú dispozitívne, pretože z odseku 5 citovaného ustanovenia vyplýva, že sa použijú len pokiaľ stanovy neurčujú inak. V posudzovanom prípade stanovy upravujú vyrovnací podiel (v akej forme sa poskytuje, spôsob jeho výpočtu, jeho splatnosť, atď.) vo vyššie citovaných článkoch 13, 14 a 15 stanov.

Skutočnosť, že členský pomer navrhovateľ ukončil v družstve, svedčia aj ďalšie listinné dôkazy, ktoré sú založené v spise, ako napr. odpoveď družstva zo dňa 18. 09. 2002 na žiadosť navrhovateľa o vyplatenie vyrovnacieho podielu (založená v spise na č. 1. 2a), ďalej listina (založená v spise na č. 1. 2b) pod označením „výpočet vyrovnávacích podielov za rok 2001 pre odchádzajúcich členov podľa platných stanov družstva zo dňa 18. 09. 2002, ako aj listina (založená v spise na č. 1. 2c) pod označením „výpočet vyrovnávacieho podielu“ zo dňa 18. 9. 2002, z obsahu ktorých tiež vyplýva, že členstvo navrhovateľa v družstve zaniklo v r. 2001, pričom družstvo nevyplatilo navrhovateľovi vyrovnací podiel s poukazom na to, že jeho vyrovnací podiel dosiahol zápornú hodnotu – 38 532,-- Sk. Právny predchodca odporcu aj v odpore podanom na súde dňa 08. 08. 2003 (založený v spise na č. 1. 7) uviedol, že členstvo navrhovateľovi v družstve zaniklo v r. 2001, zároveň však uviedol, že za účelom posúdenia tohto prípadu odporca spracoval a predložil presný výpočet vyrovnacieho podielu, pričom základňou pre jeho výpočet je čisté obchodné imanie družstva k 31. 12. 2001 po schválení ročnej účtovnej závierky za rok, v ktorom členstvom zaniklo (ročná účtovná závierka bola schválená dňa 17. 09. 2002).

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v medziach vymedzených odporcom ako odvolateľom v jeho písomnom odvolaní Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že súd prvého stupňa po vyhodnotení dôkazov založených v spise, a to jednotlivo, ale aj v ich vzájomnej súvislosti, s prihliadnutím aj na vyjadrenia účastníkov počas

celého súdneho konania, dospel k správne mu záveru, že členstvo navrhovateľa v družstve zaniklo písomnou dohodou v súlade s ust. § 231 ods. 1 Obch. zákonníka za trvania družstva, v dôsledku čoho navrhovateľovi vzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu podľa článkov 13, 14 a 15 stanov družstva. Keďže odporca, resp. družstvo ako jeho právny predchodca vyrovnací podiel v žalovanej sume s príslušenstvom navrhovateľovi dobrovoľne nevyplatil, súd prvého stupňa správne rozhodol, keď k splneniu tejto povinnosti, t. j. zaplateniu sumy 1 547,45 € s príslušenstvom zaviazal odporcu napadnutým rozsudkom. Uplatnená pohľadávka navrhovateľa s príslušenstvom čo do výšky nebola zo strany odporcu spochybnená, preto odvolací súd sa nezaoberal preskúmaním jej výšky.

Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa vo veci správne zistil skutkový stav, z ktorého aj vyvodil správny právny záver, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

V odvolacom konaní bol úspešným účastníkom navrhovateľ, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p., a to za 1 úkon právnej služby – vyjadrenie k odvolaniu odporcu (doručené súdu dňa 17. 06. 2010) v sume 71,37 Eur a režijný paušál v sume 7,21 Eur podľa ust. § 14 ods. 1 písm. c/ a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách A. o poskytovaní právnych služieb.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie prípustné podať odvolanie.

V Bratislave dňa 27. januára 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová